

SKATTEEFTERRETTELIGHED I DANMARK

Indlæg ved FDS årsmøde 2010

Claus Thustrup Kreiner
www.econ.ku.dk/ctk

Baggrund

SKATs complianceprojekt

Unikt samarbejde mellem internationalt forskningsteam (UC Berkeley, LSE, KU) og SKAT

Meget fokus på samarbejde mellem universitetsforskere og erhvervsliv men... som samfundsøkonom er offentlige institutioner de naturlige samarbejdspartnere

Projektet støttet af EPRN, som er et netværk mellem Skatteministeriet, andre ministerier, Nationalbanken samt tre forskningsenheder

SKAT har fået kortlagt regelefterlevelsen med høj statistisk præcision

Nye forskningsresultater som publiceres i et af økonomifagets absolutte top-tidsskrifter

Disposition

1. Baggrund
2. Skatteefterrettelighed: Vigtige spørgsmål
3. Skatteefterrettelighed: Teori
4. Effektmåling i praksis
5. Complianceprojektet
6. Resultater
7. Implikationer for skattelovgivning og skattekontrol

Skatteefterrettelighed: Vigtige spørgsmål

Hvor mange samfundsressourcer bør anvendes på håndhævelse?

Hvordan bør håndhævelsesindsatsen indrettes?

- Kontrol versus automatisk informationsindsamling
- Kriterier for udvælgelse til kontrol

Hvor stort er skattegabet?

- Samlet versus detekterbar

Hvor effektiv er hhv. kontrol og informationsindsamling?

Faktorer som forudsiger skattesnyd?

Skatteefterrettelighed: Teori

I følge traditionel teori afhænger skattesnyd af

- Gevinst ved underdeklaration
- Opdagelsessandsynlighed
- Omkostning ved at blive opdaget (tilbagebetaling, bøde, tidsmæssige og "psykiske" omkostninger)
- Risikoaversion

Kontrolsandsynlighed er lav, bøder er forholdsvis små og sjældne \Rightarrow forudsiger meget snyd ifht. hvad der observeres

Mulige årsager/mangler i teorien?

1. Adfærdsaspekter: God moral, sociale normer, skyld
2. Informationsaspekter: Tredjeparts information

Effektmåling i praksis: Undersøge årsagssammenhænge

Vil gerne vide, hvad der bestemmer en variabel **Y**, fx skatteefterrettelighed

Analysér sammenhæng mellem **Y** og mulige forklaringsvariable **X**:

Skattesatser

Kontrolindsats

Bøde

...

...

...

Effektmåling i praksis: Svært i økonomi fordi...

Mange økonomiske variable afhænger af hinanden på kryds og tværs

Genstandsfeltet (økonomien) afhænger af menneskelig adfærd (modsat fx fysik)

Enorm heterogenitet mellem mennesker

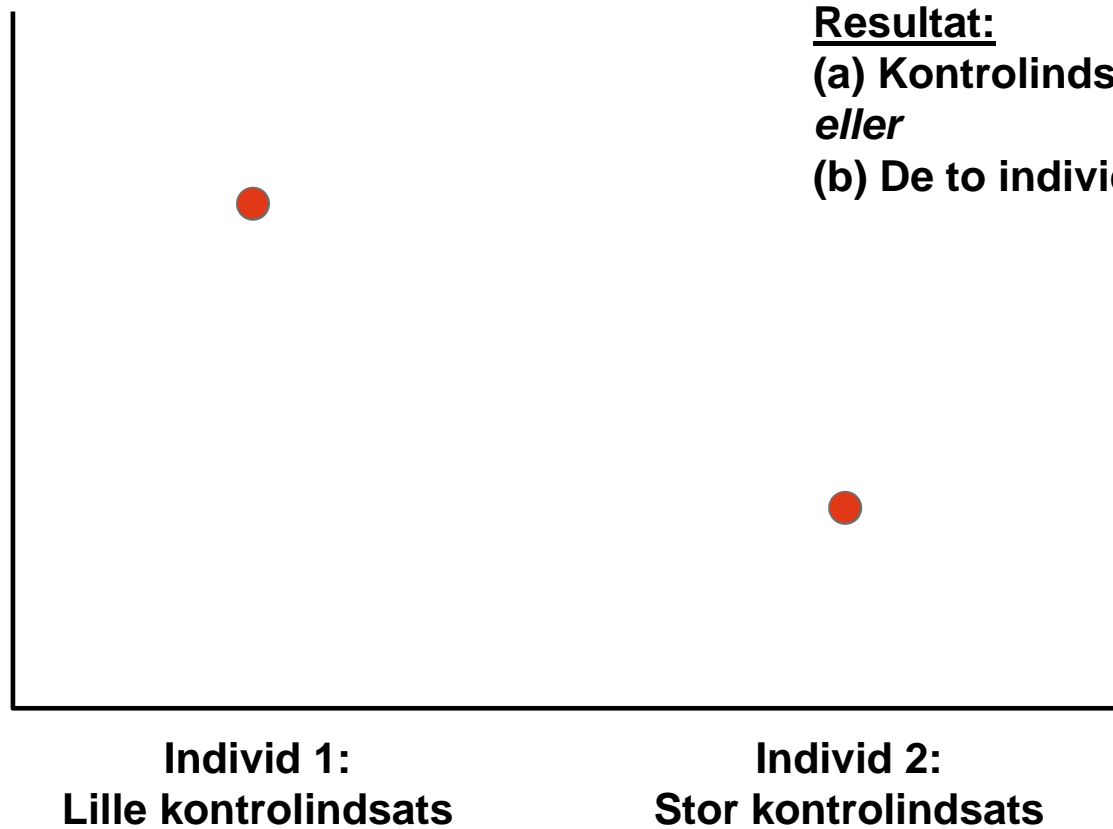
Centrale variable er ofte uobserverbare

Samfundet ændrer sig, hvorved tidligere sammenhænge og resultater ikke nødvendigvis holder

Effektmåling i praksis: Eksempel

Skatteunddragelse

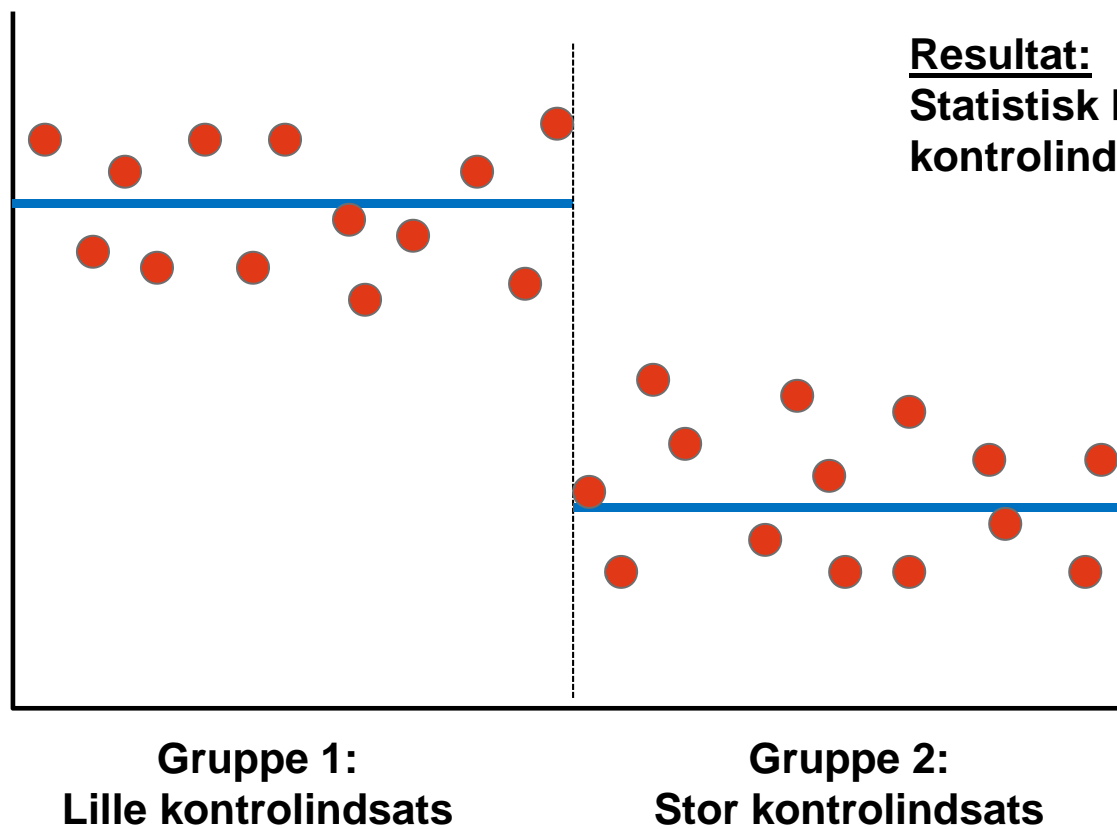
Resultat:

- (a) Kontrolindsats påvirker adfærd *eller*
- (b) De to individer er forskellige

Effektmåling i praksis: Eksempel

Skatteunddragelse

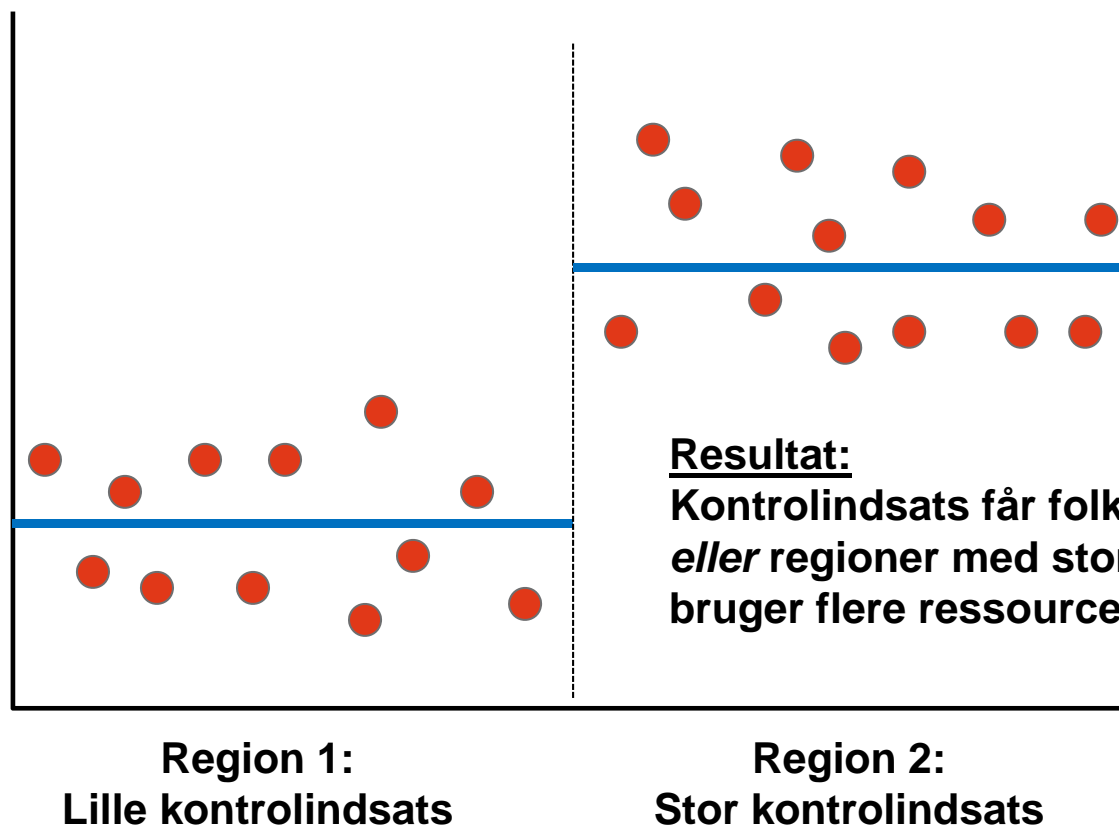

Resultat:
Statistisk belæg for at
kontrolindsats virker

Effektmåling i praksis: Eksempel

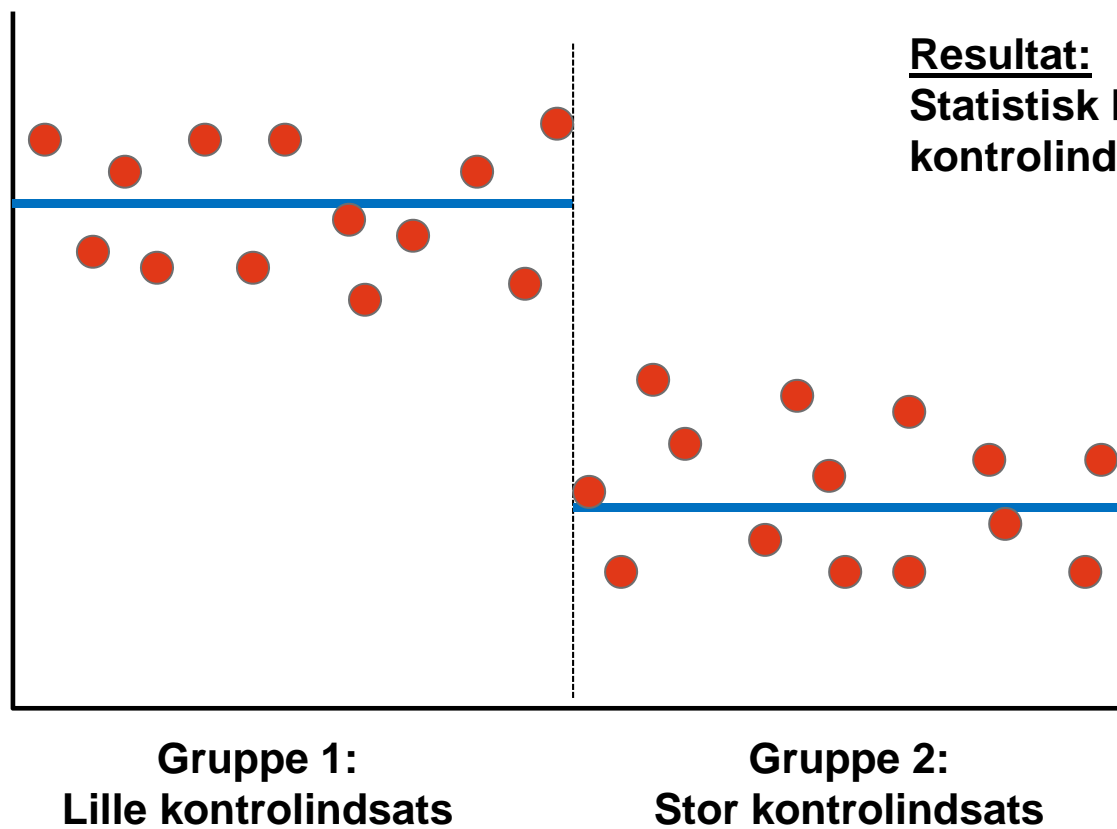
Skatteunddragelse

Effektmåling i praksis: Eksempel

Skatteunddragelse

Resultat:
Statistisk belæg for at
kontrolindsats virker

Complianceprojektet: Udførelse

Metodisk fås det ikke meget bedre

- Tilfældig udvælgelse (stratificeret)
- Stor stikprøve (over 40.000 individer)
- Sikring af grundig, systematisk, ensartet kontrol af alle individer
- Detaljeret data: For hvert felt på årsopgørelsen haves tredjeparts info + selvangivet + efter kontrol + ...

Kontrol af 2007 årsopgørelsen (indkomstår 2006), data for både 2007 og 2008

OBS: Vi ser kun på borgerdelen (inkl. selvstændige)

Resultater: Omfang af under- og overrapportering

	Før kontrol	Justering efter kontrol	Under-rapportering	Over-rapportering
Nettoindkomst	206,038	4,532	4,796	-264
Skattebetaling	69,940	1,980	2,071	-91

Resultater: Underrapportering fordelt på indkomsttype

	Andel af nettoindkomst (%)	Andel under- rapporteret (%)
Nettoindkomst	100	2.3
Skattebetaling	34	3.0
Lønindkomst mv.	102	1.1
Ligningsmæssige fradrag	-4	2.2
Kapitalindkomst	-5	2.6
Aktieindkomst	3	5.0
Selvstændiges indkomst	5	15.7
3. parts rapporteret indkomst	95	0.3
Selvrapporteret indkomst	5	41.5

Resultater: Faktorer som bestemmer underrapport.

	Socio-economic faktorer	Informationsfaktorer	Alle faktorer
Konstant	10.13	1.18	3.72
Kvinde	-4.17		-2.06
Gift	-0.55		-1.50
Medlem af folkekirke	-2.27		-0.94
København	-0.01		-0.25
Over 45 år	-0.63		-0.56
Husejer	5.49		0.15
Virk. størrelse < 10	5.07		3.47
Uformelle sektorer	4.37		0.27
Selv-rapporteret indk.		5.58	5.59
Selv-rapporteret indk. > 20K		21.68	21.09
Selv-rapporteret indk. < -10K		14.99	14.74
Kontrollag		13.22	13.07
Forklaringsgrad	2.5%	16.2%	16.5%

Resultater: Oversigt

Størrelse af skattegab?

Forholdsvis lavt (2,3%) ifht. standard teori og ifht. USA

Hvorfor lavt?

"Svært at snyde" i højere grad end "god moral"
(underrapportering 42% på selvrapporteret indkomst og
0,3% på tredjepartsindkomst)

Hvorfor svært at snyde?

Pga. tredjeparts indberetninger fra arbejdsgivere, banker,
fagforeninger... (95% af nettoindkomst)

Resultater: Oversigt

Socioeconomic faktorer versus information om indkomst

Mindre underrapporteringen for kvinder og medlemmer af folkekirken. Højere for personer som arbejder i små virksomheder og i byggeri, fiskeri og landbrug

MEN disse socioeconomic faktorer har meget lille betydning sammenlignet med variable der afspejler SKATs information om indkomst

Resultater: Oversigt

Kontroller giver markante positive adfærdseffekt

Skatteydere ændrer adfærd året efter (viden om kontrol betyder ikke meget, men afsløring af fejl betyder meget)

Skatteydere øger i gennemsnit selv-rapporteret indkomst næste år med omkring 30% af den oprindelige opjustering af indkomsten forårsaget af SKATs kontrol

Dette øger skatteindtægterne året efter med over 40% af den oprindelige opjustering af skattebetalingerne forårsaget af SKATs kontrol

Resultater: Oversigt

Betydning af skattesatserne

Progressiviteten i det danske skattesystem afspejler sig i de rapporterede indkomster. Signifikant mange selvstændige har en "god evne" til at tjene indkomst lige under knækket for topskatten

Skyldes til dels decideret snyd, men i højere grad at man benytter mulighederne for at flytte indkomst via konjunkturudligningsordning mv.

Implikationer for skattelovgivning og skattekontrol

Tredjeparts information er et meget effektivt instrument til at nedbringe underrapportering

Øget brug af tredjeparts information kan

- reducere ressourcer anvendt på kontroller
- frigøre kontrolressourcer til andre områder

Udsøgningskriterier: Fokuser på information om indkomst mv. fremfor socioeconomic faktorer

Ved vurdering af omfanget af kontrol er det vigtigt at huske, at kontroller også har positive adfærdseffekt

Implikationer for skattelovgivning og skattekontrol i Danmark

Fornuftig udvidelse af 3. parts indberetningen i forbindelse med den seneste skattereform:

- Aktieindkomst
- Frynsegoder

Andre mulige udvidelse af 3. parts indberetningen?

SKAT bruger overordnet set de rigtige udsøgningskriterier (fokus på indberetninger)

Implikationer for skattelovgivning og skattekontrol i Danmark

Er der behov for øget kontrol af borgere?

- ÷ Forholdsvis lavt skattegab (1,8% af nettoindkomst)
- + Kontroller giver store positive adfærdseffekt (30% af afsløret indkomst vil blive selv-rapporteret året efter)
- ? Ikke tilstrækkeligt at sammenligne stigningen i skatteindtægter med meromkostning til kontrol

Flytte kontrolressourcer fra lønmodtagere til selvstændige?

- + Skattegab meget større for selvstændige
- ÷ Meget dyre at kontrollere selvstændige